

Soudcovský aktivismus

Abstrakt

Práce se zabývá komplexnějším uchopením fenoménu soudcovského aktivismu ve společnosti. Zásadní pro ni a pro posouzení soudcovského aktivismu je teorie dělby moci ve státě, bez jejíž uchopení nelze tento fenomén posuzovat a správně zhodnotit. První kapitola se proto zabývá dělbou moci jako teoretickým konceptem, jeho vývojem a jeho aktuálním stavem. Staví se spolu se soudobými autory kriticky k jejímu pojetí a navrhuje změnu jeho pojetí s akcentem na účel dělby. V kapitole druhé se soustředí na soudnictví a soudní soustavu z institucionálního a funkčního hlediska. Nabízí tradiční definice soudnictví, ale všímá si mnoha autorů, kteří kritizují pojetí soudní moci z důvodu přílišné podobnosti se státní správou. V kontextu dělby moci se tyto názory snaží vyvracet argumenty specifické odbornosti soudní moci a její společenské legitimitě. V kapitole třetí se plně věnuje soudcovskému aktivismu. Upozorňuje na velký rozptyl různých definic a situací, v souvislosti se kterými je pojem používán, proto k jeho definici využívá zejména meta-analýzu Keenana Kmiece. Všímá si pak obrovské změny, které dostalo soudnictví ve společnosti za posledních 100 let, a z toho důvodu popisuje ty nejdůležitější: hypertrofii práva a lidských práv, a změnu hlavních interpretačních proudů do přirozenoprávního spektra. V kontextu těchto změn pak upozorňuje na nutnou změnu vnímání dělby moci, neboť dle klasického pojetí soudní moci by každý současný soudce byl aktivistický. Dále přechází do kvantitativních a kvalitativních analýz soudního aktivismu. Z těch dovozuje spíše politiku zdrženlivosti českých soudců, zároveň ale upozorňuje na určitý trend selektivní zdrženlivosti Ústavního soudu, který má intence zapojovat se do politických debat svou aktivistickou činností. V neposlední řadě i kritizuje zásadní názorové neshody mezi Ústavním soudem a nejvyššími soudy, na které doplácí osoby s dotčenými právy. *De lege ferenda* doporučuje větší transparentnost a přístupnost činností nižších soudních instancí a změnu či revizi současného kárného systému soudců.